

3.

foglalkozás

Tantervi vonatkozás

Az erdők életközössége:
Hazai erdőink jellegzetes fafajainak megismerése és összehasonlítása.
Hazánk természetes növénytakarója.

Kulcsszavak

tölgy, bükk, erdei fenyő, örökzöld

Természettudományos megismerési módszerek

megfigyelés, leírás, összehasonlítás

Fejlesztett készségek, attitűdök

Térbeli tájékozódás
Szaktárgyi fogalomkör bővítése
Információszerzés
különböző forrásokból

Mit készítsék elő?

füzet, íróeszközök, színes ceruzák, gyurmazasztó, földrajzi atlasz, mellékletek nyomtatva (laptop, hangfal), könyvtári könyvek/tabletek, A4-es lapok csoportonként

Erdő, erdő, erdő, maroszei kere erdő

(TERMÉSZETTUDOMÁNY, FÖLDRAJZ, MAGYAR NYELV ÉS IRODALOM, REFORMÁTUS HITTAN)

„Nem volt hozzá fogható cédrus az Isten kertjében, a ciprusoknak sem voltak hozzá hasonló ágai, és a platánoknak sem voltak olyan hajtásai, mint neki: Isten kertjében egy fának sem volt hozzá hasonló szépsége.”

Ez 31,8

Miről szól ez a tanegység?

Ezen a foglalkozáson a hazai erdőalkotó fákat ismerjük meg közelebbről, majd hazánk természetes növénytakaróját vesszük górcső alá.

Áttekintő vázlat

3.1. Fák a kertben	15 perc
3.2. Erdőalkotó fáink	45 perc
3.3. Hazánk természetes növénytakarója	30 perc
Összesen	90 perc

Előkészületek

Mellékletek kinyomtatása.

A foglalkozáson sok helyen könyvtári szakkönyvek segítségével dolgoznak a diákok, ezért célszerű a foglalkozás előtt előre felvinni a kiválasztott könyveket a terembe. Ha nincsen megfelelő számú szakkönyv, akkor érdemes lehet a megfelelő oldalakat sokszorosítani!

FELADATOK LEÍRÁSA

15
perc

3.1. Fák a kertben

A foglalkozás első feladata szorosan kötődik a diákok előzetes otthoni feladatához, egyben ráhangolódás a foglalkozás témájára.

Fák a kertben

Kérjük meg a gyerekeket, hogy az otthonuk közelében megismert 3 fajta közül válasszanak ki egyet, de ne mondják meg társaiknak, mire gondoltak! A bevezető játékban az a cél, hogy a gyerekek kitalálják egymás fájának nevét „akasztófa”, activity társasjáték segítségével. A vállalkozó kedvű gyerekek egy papírra leírják, milyen fafajta fognak játékosan bemutatni az osztálynak. Az osztály feladata pedig ennek kitalálása.

Mit akarunk elérni?

Ráhangolódás a témára, az otthoni feladat felelevenítése.

Mit fogunk csinálni?

Közös játék

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

táblakréta

Mit akarunk elérni?

Erdőalkotó fák megismerése.

Mit fogunk csinálni?

Csoportmunkában erdőalkotó fák megismerése.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?

A4-es lapok csoportonként, íróeszköz, színes ceruza, gyurmamagasztó, könyvtári könyvek/tabletek

Mellékletek

3.2. Fajok összehasonlítása

45
perc

3.2. Erdőalkotó fáink

Ismerjük meg közelebbről a hazai erdőalkotó fafajokat!

A gyerekek 3-4 fős csoportokban dolgoznak.

Erdőalkotó fák

A csoportok egy-egy jellemző hazai fafajnak néznek utána könyvtári könyvek, határozók és az internet segítségével.

A csoportok feladata, hogy egy-egy A4-es oldalon tetszőleges stílusban bemutassák az adott fafajt.

A feladathoz ajánlott hazai erdőalkotó fafajok: gyertyán, közönséges bükk, közönséges erdei fenyő, kocsánytalan tölgy, kocsányos tölgy, akác, mezei juhar, mezei szil, magas kőris

Szempontok a fafajok bemutatásához:

- Növényi szervek jellegzetességei
- Élőhelye hazánkban
- Életfeltételei
- Rajz a fáról
- Felhasználása

A csoportok bemutatják a különféle fafajtaikat.

Az A4-es lapok felkerülnek a táblára.

Jellegzetes fafajok összehasonlítása

A diákok most egyéni munka keretében a táblára felkerült fafajok közül kettőt kiválasztva összehasonlítják őket a **3.2. melléklet** táblázatának segítségével.

Értékelés

A helyes összehasonlítást végző diákok munkáját a pedagógus saját rendszere szerint értékeli.

Mit akarunk elérni?
Hazánk természetes növénytakarójának megismerése.

Mit fogunk csinálni?
Páros munkában hazánk természetes növénytakarójának megismerése.

Mire van szükségünk ehhez a feladathoz?
füzet, íróeszköz, földrajzi atlasz (laptop, hangfal)

Melléletek

3.3.1. Magyarország természetes növénytakarója

3.3.2. Magyarország klímazonális növényzete

3.3. Hazánk természetes növénytakarója

30
perc

Ebben a feladatban a diákok hazánk növénytakarójával ismerkednek meg, miközben fejlesztik tájékozódási képességeiket is.

Hazánk természetes növénytakarója

A diákok párokban dolgoznak.

Minden párnak kiosztjuk a színesben kinyomtatott térképet, melyen hazánk természetes növénytakarója látható 1989-ben.

A térképet érdemes lehet ki is vetíteni!

Minden páros először ugyanazokkal a kérdésekkel foglalkozik:

- Mely hazánk három leggyakoribb, legnagyobb területet beborító növénytársulása a térkép alapján? (színelv alapján történő meghatározás)
- Cseres tölgyesek, ártéri ligeterdők, löszpuszták
- Fogalmazd meg, hogy a leggyakoribb növénytársulások mely tájegységeken jellemzőek (Segít a földrajzi atlasz!)
- Milyen természetes növénytársulás jellemző lakóhelyed / iskolád vidékére?
- Hányféle növénytársulást jelenít meg a térkép?

A feladat végén beszéljük meg közösen a megoldásokat!

Értékelés

A helyes válaszokat adó párok munkáját a pedagógus saját rendszere szerint értékeli.

Milyen növényekből állnak erdősegeink?

A diákok a már kialakult párokban dolgoznak tovább. Ezúttal az egyes növénytársulásokat vizsgálják meg közelebbről.

A párosok a **3.3.2. melléklet**: Magyarország klímazonális növényzete segítségével kiválasztanak egy élőlénytársulást.

A feladatuk, hogy könyvtári szakkönyvek és az internet segítségével közelebbről is megismerjék az adott növénytársulást.

A megadott szempontok szerint vizsgálják meg, majd jegyzet formájában mutassák be az adott társulás legfontosabb jellemzőit!

Szempontok:

- Aljnövényzet jellemzői
- Földrajzi helyzete hazánkban
- Jellemző erdőalkotó fafajták
- Jellemző lágyszárú növények
- „Leg”-ek keresése az adott élőlénytársulásban

A feladat befejezése után minden növénytársulásról hallgassuk meg az elkészült vázlatot!

Értékelés

A helyes válaszokat adó párok munkáját a pedagógus saját rendszere szerint értékeli.

A foglalkozást közös értékeléssel zárjuk!

Otthoni feladat

A gyerekek feladata, hogy a füzetükbe gyűjtsenek legalább tíz olyan általuk is ismert „dolgot”, ami ehető az erdőben.

Felhasznált és ajánlott források

- More – Fitter (1986): *Fák*. Fürkész Könyvek, Gondolat, Budapest.
- Petra Bartíkova – Magdalena Takácová (2018): *A fa*. Kolibri kiadó, Budapest.
- *A fák világa* – Erdei Iskola Alapítvány Tárnic Munkacsoport. Szentendre, 2001.
- Halacsy Ágnes – Saly Erika – Victor András (2014): *Erdőélmény*. https://mkne.hu/wp-content/uploads/2021/02/full_veg1_compressed.pdf
- Hazánk erdeinek élővilága: <http://szaszedi.web.elte.hu/Erdo/2t.html>
- Hazánk természetes növénytakarója, Zólyomi Bálint (1989): https://www.novenyzetiterkep.hu/sites/novenyzetiterkep.hu/files/Zolyomi_1989_Termeszetes_novenytakaro_jelmagyarazattal.jpg
- Magyarország klímazonális növényzete: https://cms.sulinet.hu/get/d/dc22bb3-03a9-49be-8bdb-f86e99dd5eef/1/5/b/Large/e13903a_elemek_461_nagyitott.jpg